

Opinió

La promiscuïtat entre adolescents: «Out of control»?

XAVIER SERRA BESALÚ

Professor de filosofia a l'IES Illa de Rodes de Roses

Davant d'estadístiques i testimonis que ens descriuen una adolescència que practica el sexe cada vegada més aviat, més cops i amb més gent, cal reaccionar i marcar el camí. No podem robar-los la infància ni l'adolescència

Els qui elaboren revistes setmanals necessiten històries impactants, ja que –si no les tenen– potser els lectors se n'aniran a altres suplementes. *El País Semanal* (25 maig) ofereix com a portada un *piercing* a la llengua per anunciar un reportatge d'eficàcia comercial garantida: «Sexo en la ESO.» Els estalviaré les declaracions, malifetes i bretolades que s'hi contenen. L'autora afirma que «els adolescents practiquen el sexe cada vegada més aviat, més cops, amb més gent. S'ha convertit en part del seu oci». I ho justifica amb estadístiques i testimonis: de collita seva alguns, i altres d'institucions públiques i privades (deuen ser d'aquests estudis que «es paguen tan bé»?). Em pregunto: deu ser veritat tot això?

Els comerciants de la distracció dibuixen un horitzó de la sexualitat juvenil com absolutament «out of control». La sèrie *Física o química*, d'Antena 3 (la del *petting*, els embolics d'alumnes amb profes, etc.), la teleporqueria i els pornodistribuidors necessiten assegurar clients per al futur. També veiem insercions publicitàries gens innocents dirigides a nens («*placer adulto*», «*siempre pensando en lo mismo*»...). Estem de debò descontrolats? Què s'hi pot fer?

Wyndol Furman, professor de psicologia de la Universitat de Denver, m'ha interessat. La Cambridge University Press (EUA) li va publicar *The development of romantic relationships in adolescence* (1999): el títol és tot un plantejament. N'he llegit més intervencions: considera l'educació afectivosexual no des de la genitalitat, el condó i paràmetres similars..., que aquí estalvio, sinó des de la interacció amb els altres: la dimensió del cor, les emocions, l'obertura. És un món força més net, i ben «real» (de nenes i nens que xerren, en lloc de «voler fer» allò que la pressió ambiental els estimula). També tracta de prevenció de malalties, de salut, de gestió del cos, però no s'encaparra a «protegir-se» de conseqüències no desitjades. Ara, amb la crisi de la psicoanàlisi i l'esgotament dels mites de la revolució sexual, tan «masclistes» com la mateixa pornografia, cal potser actualitzar-se a altres dimensions: mirar més els ulls i menys els culs, per ser clar.

Força americans s'han llançat a una doctrina «forta», i no són pas només els *neocons*. En la literatura recent hi ha un nombre creixent de *policymakers* que opten per «la promoció de l'abstinència sexual com a antídoto als problemes de la joventut» (Social Security Act, de 1998, títol V, secció 510). Aquí, fins ara, només conec la bona voluntat dels meus col·legues i les campanyes pobrament informatives del tipus «prova-ho, però no te m'hi enganxis els dits, si us plau» (la doctrina *oficial* és, en el tabac o la violència de gènere, «ni provar-ho, eh?»; en canvi, pel que fa a la precocitat sexual, el lema és ben oposat).

I les famílies, què? Que les bombin! Parlo del famós pamflet per a *patufos* de 10-11 anys «A mi també em passa...», presentat pel govern l'octubre del 2007. Si els ve de gust, els anima a la masturbació, al *petting* i al «fem l'amor!» (tan senzill i natural com comprar-nos un gelat o un top de marca). Parlar-ne amb el pare o la mare només és una opció, si no fa gaire vergonya. Els *confessors* d'aquests temps són ara els professionals del CEIP, l'IES o el CAP; i abans, possiblement, les i els «col·legues» que ja ho han experimentat.

Deu haver-hi bona intenció, però això és una bomba de rellotgeria. Per sort els docents hem de viure d'acord amb el nostre codi deontològic (1992), que ens obliga a «respectar els drets de les famílies en l'educació dels fills i posar-nos-hi d'acord sobre les qüestions relatives als valors i a les finalitats de l'ensenyament» (3.1).

Estem com els de l'*Apol·lo XIII* el 13 d'abril de 1970: «*Hey, Houston, we've got a problem here.*» Cinc dies després aconseguiren amarar prop de Samoa. Recuperem el romanticisme, sense carrincloneria; exigim respecte entre adolescents (en català, del *petting* sempre se n'ha dit grapejar); treballem plegats –pares i docents– per ajudar-los a créixer serenament; allunyem-los dels corruptors i «negociants» (modes provocatives, transgressió constant, *baby-discoteques*...). Volem que «puguin amarar prop de Samoa sans i estalvis»? No els robem la infància ni l'adolescència. Cal fer com els de Houston: indicar-los l'estratègia cap a la salvació.

ón força els països que, després de passar molts anys en una educació mixta generalitzada i indiscutida, s'han anat plantejant en els darrers anys els avantatges de l'educació diferenciada. I això, des de diversos àmbits: des dels ministeris corresponents dels governs –de signes ben diversos, per cert–, des d'àmbits del món més pròpiament educatiu i pedagògic, i des dels sectors de pensament més feminista.

Als anys 60, les escoles mixtes a Alemanya van ser celebrades com un gran pas cap a la igualtat de sexes; quaranta anys després, han vist que les estadístiques mostren el contrari: que els clixés sobre comportament de cada sexe estaven exacerbat a les escoles mixtes, que les noies continuaven en un fort desavantatge i patien agressions, que els nois continuaven dominant l'ambient... Després de descobrir que l'escola diferenciada, en adaptar els programes a les diferències entre sexes, suposava avantatges per a noies i nois en el terreny de la socialització i en l'acadèmic, un grup d'escoles van optar per l'educació diferenciada. Ara, ja són 180 les escoles diferenciades de Berlín; a Baviera una de cada quatre ho és.

Els països anglosaxons són els més avançats pel que fa a la investigació sobre l'educació diferenciada: avantatges i desavantatges de socialització, acadèmics, de disciplina, d'igualtat de gèneres. Aquesta investigació, a més, queda avalada pel gran nombre d'escoles que han optat per l'educació *single-sex* –com en diuen ells–, fins al punt que s'està promovent a l'escola pública, per tal que tothom pugui accedir als avantatges d'aquest model educatiu. A Austràlia avui és més gran la demanda d'escoles diferenciades que no la d'escoles mixtes, i això després de dècades d'experiència coeducativa. Amb freqüència s'objecta a l'escola diferenciada que és millor que els nens i nenes es relacionin a l'escola per tal de tractar-se amb naturalitat i respecte.

La proximitat de persones de l'altre sexe –que en altres àmbits és natural– sol ser a l'escola un factor de dispersió important, ja que «obliga» els alumnes a estar pendents de mostrar-se «correctament» davant els companys de l'altre sexe. Sovint les noies són les

que ho pateixen: no oblidem l'anorèxia, la preocupació exagerada per la seva imatge corporal, la disminució de l'autoestima acadèmica en competir amb nois, la inseguretat procedent d'estar sempre pendents d'agradar en comptes de satisfer les pròpies i legítimes necessitats...

Sense prejudicis A les aules diferenciades, en canvi, durant aquests anys difícils de l'adolescència, nois i noies poden comprendre millor qui són i gaudir d'un aprenentatge més lliure de pressions. No fem de l'educació mixta un absolut. Cal estudiar sense prejudicis els models educatius que contribueixin millor al progrés personal i social i oferir-los des de l'escola. Dominique Schnapper, membre del Conseil Constitutionnel et Directrice de Recherche à l'École des Hautes Études en Sciences Sociales, diu: «Durant els anys 60 l'escola mixta tenia per objectiu ideològic lluitar contra les desigualtats entre sexes. Avui, hom s'adona que no és suficient barrejar nens i nenes per resoldre els problemes relacionats amb els dos sexes! No tota distinció és, en tant que distinció, discriminatòria!» Considerar l'educació mixta com l'única via cap a la igualtat real i efectiva entre homes i dones és ignorar el que és l'educació diferenciada i les seves possibilitats per garantir una igualtat d'oportunitats real per a tots dos sexes. Com és possible que alguns encara dubtin de la legitimitat de l'educació diferenciada?